בס"ד

אוצר השבת

ארויסגענומען פון
ספר אוצר השבת
ע"י הרה"ג
ר' דוד דוב מייזליש שליט"א

קידושא רבא

עסן געבעקס - מזונות נאך קידוש

דער מגן אברהם ברענגט פון דרכי משה וואס ברענגט פון אור זרוע: עס איז א מצוה צו עסן סעודת שבת 'לְתֵיאָבוֹן' - מיט אן אפעטיט, און ווי‌באלד דער עיקר סעודה איז די חלה זאל מען נישט עסן פאר די סעודה גרימזל [מזונות] ווייל דאן וועט מען נישט עסן די סעודת שבת לתיאבון.

נאך א טעם שטייט, כדי מען זאל נישט גורם זיין אן איבריגע ברכה, ווי‌באלד מען גייט דאך תיכף דערנאך מאכן די ברכה פון המוציא, דערי‌בער זאל מען נישט עסן קיין מזונות.
נאך א טעם, ווייל די ברכה פון המוציא איז פריער ווי די ברכה פון בורא מיני מזונות.מג"א סי' רמ"ט

צדיקים האבן זיך אבער געפירט אז תיכף נאך קידוש, פאר זיי האבן זיך געוואשן צו די סעודה פון בייטאג, האבן זיי געגעסן מזונות.
הרה"ק מנאסוד זי"ע האט געזאגט אז עסן מזונות צווישן קידוש און די סעודה איז מסוגל אויף פרנסה. **שמעתי**

דער בעל התניא אין קונטרס אחרון איז מלמד זכות אויף די וואס עסן יא מזונות גלייך נאך קידוש: ווי‌באלד מיר פסק'ענען אז די סעודת שבת מוז מען נישט עסן לתיאבון, און אויך מוז מען נישט מקדים זיין די ברכה פון המוציא, און אויך וועט מען נישט עסן לתיאבון, און אויך מוז מען נישט מקדים זיין די ברכה פון המוציא, און א ברכה וואס פעלט נישט אויס ווייל מען גייט שוין מאכן די ברכה המוציא, ווייל דער סדר איז אז מען עסט דאס נישט אינמיטן א סעודה, נאר שטענדיג עסט מען דאס פאר א סעודה.

שו"ע התניא ובקונ"א שהאריך בזה

נאך א טעם שטייט ווי‌באלד מען עסט נישט אזוי פיל אז מען זאל דערפון זאט ווערן, קען זיין אז דער מגן אברהם איז מודה אז דעמאלטס מעג מען עסן פאר די סעודה. **אשל אברהם**

כדי יוצא צו זיין קידוש דארף מען עסן צום ווייניגסטן א כזית פון די מזונות - סיי דער וואס מאכט קידוש, און סיי דער וואס איז יוצא קידוש. מען דארף אבער אכטונג געבן נישט צו עסן אסאך מזונות, כדי מען זאל נאך קענען עסן סעודת שבת מיט אן אפעטיט. אויך, אויב מען עסט אסאך מזונות, איבערהויפט ווען מען עסט צו אנדערע זאכן, פיש, טשולנט א.ד.ג. וואס זיי זענען זיך מצרף צום שיעור, איז א שאלה אין די פוסקים צו מען דארף זיך וואשן און מאכן המוציא און בענטשן ברכת המזון.

עסן ווייניגער ווי א כזית

הרב הקדוש מצאנז זי"ע האט נאר געגעסן ווייניגער ווי א כזית. ער האט מסביר געווען דעם טעם דערויף, ווייל עס איז א ספק אויב מען דארף מאכן א ברכה אויף די געקנעטענע קוגל וואס מען עסט אינמיטן די סעודה: אויב עסט מען דאס צו זאט ווערן דערפון דארף מען נישט מאכן קיין ברכה דערויף, אויב עסט מען דאס ווייל מען האט דאס ליב, דארף מען יא מאכן א ברכה, ווי אויך איז פארהאן א ספק אויב מען דארף מאכן א נאך ברכה פאר די סעודה, דעריבער האט ער געגעסן ווייניגער ווי א כזית און די ברכה האט ג'עפטר'ט דעם קוגל. **זמירות נטעי אהרן, בטוב טעם**

זהירות בקידושא רבא

עס זענען דא טייל מענטשן וואס ווען עס קומט דער שבת קודש מאכן זיי קידוש אויף א גרויסער

כוס פון שטארקן ברוינפן, זיי מיינען אז מיט דעם ווערט מען א גרויסער חסיד ווייל עס ברענט אין אים א פייער פון דעם התלהבות פון דעם גוטן שטארקן ברוינפן. קען זיין אז אויף דעם זאגט דער פסוק [שמות ל"ה ג'] לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. **דברי ישראל**

קוכן וואס מען עסט איידער די סעודה

קוכן וואס מען עסט שבת נאך קידוש איידער די סעודה, אויב מען עסט פון די זעלבע קוכן אויך אינמיטן די סעודה דארף מען נישט מאכן קיין נאך ברכה, און מען זאל אינזין האבן בשעת ברכת המזון צו פטר'ן די מזונות פון פאר די סעודה.

אויב מען ווען נישט עסן פון די מזונות ביי די קומענדיגע סעודה, אויב מען האט געגעסן ספאנדש קוכן [וואס די מעהל איז ווייניג אנטקעגן די אנדערע זאכן וואס ווערן דארט ארייגעלייגט] אדער שטרודל [וואס די טייג איז געמאכט פון פרוכט זאפט, און איז גאר דין און אנגעפולט מיט פרוכט זאפט] זאל מען מאכן א נאך ברכה פאר די סעודה. אויף אנדערע קוכן איז דער משנה ברורה [סי' קע"ו סק"ב ובביה"ל שם] מכריע אז מען זאל נישט מאכן א נאך ברכה, און מען זאל אינזין האבן בשעת ברכת המזון צו פטר'ן די מזונות פון פאר די סעודה. אדער זאל מען מאכן א נאך ברכה און דערנאך מאכן א הפסק פארן זיך וואשן צו די סעודה. **לוח ברכת הנהנין והשיעורין**

ברכה אויף דעם טשולנט

אז מען עסט טשולנט פאר די סעודה [שבת ביי א שמחה אדער קידוש], דארף מען וויסן ווי אזוי דער טשולנט איז געקאכט געווארן:

אויב דער טשולנט איז נאר פון בונדלעך, מאכט מען א האדמה.

אויב עס איז דא אויך פלייש אינעם טשולנט מאכן מען צוויי ברכות. האדמה אויף די בונדלעך, און א שהכל אויף די פלייש.

אויב ביידע שטיקלעך זענען קליין און אויסגעמישט אז אויף יעדן לעפל האט מען ביידע, גייט מען נאך רוב. אויב רוב איז בונדלעך איז די ברכה האדמה, אויב רוב איז פלייש איז די ברכה שהכל.

אויב עס איז דא קישקע מאכט מען אויך א מזונות, און א נאך ברכה על המחיה אויב מען עסט א כזית פון די קישקע בתוך כדי אכילת פרס.

אויב עס איז אויך דא אסאך גערשטן, מאכט מען א מזונות. אויב דאס פלייש אדער די קארטאפל זענען גרויסע שטיקלעך מאכט מען א באזודערע ברכה אויף זיי. די נאך ברכה איז על המחיה, אויב מען עסט א כזית בתוך כדי אכילת פרס.

אויב ביים מענטש איז וויכטיג נאר די בונדלעך אדער קארטאפל, אדער די גערשטן איז זייער וויניג, מאכט מען צוויי ברכות, קודם האדמה אויף די בונדלעך, און דערנאך מזונות אויף די גערשטן. די נאך ברכה איז על המחיה אויב מען עסט א כזית בתוך כדי אכילת פרס, און אויך א בורא נפשות. **לוח ברכת הנהנין והשיעורין**

שלום בית קוגל

טייל פירן זיך אז תיכף נאך קידוש, איידער זיי וואשן זיך צו די סעודת שבת, עסן זיי קוגל, וואס ווערט אנגערופן 'שלום-בית קוגל'. דער מנהג שטאמט פונעם הייליגן קאזניצער מגיד זי"ע, און מעשה שהיה כך היה:

אמאל איז געקומען א פארפאלק צום קאזניצער מגיד זי"ע אז זיי ווילן זיך גט'ן רחמנא לצלן. וואס איז געשען? די קריגעריי איז געגאנגען איבער דעם קוגל, ווען מ'זאל עס עסן. דער מאן האט גע'טענה'ט אז דער קוגל וואס מ'עסט ביים סוף פון סעודה האט נישט קיין שום טעם, ווייל דעמאלטס האלט ער שוין נאך די אלע שבת'דיגע מאכלים און ס'שמעקט אים שוין נישט דער קוגל, דעריבער וויל ער עס עסן נאך קידוש.

די פרוי ווידער האט גע'טענה'ט אז זי וויל נישט משנה זיין פונעם מנהג ווי אזוי מ'האט זיך געפירט ביי איר פאטער'ס הויז. דעם קוגל דארף מען עסן נאכן אייער-מיט-צוויבל, נישט נאך קידוש. זייער קריג האלט שוין אן עטליכע וואכן, און קיינער וויל נישט נאכגעבן פאר'ן צווייטן. האבן זיי מחליט געווען אז זיי מוזן זיך גט'ן...

דעם מגיד'ס רביצין האט זיך צוגעהערט צו די קריגעריי צווישן מאן און וויב. האט זי זיך אנגערופן אז זי האט א פשוט'ע עצה צו שליכטן דעם סכסוך, מ'זאל מאכן צוויי קוגלען, איינס זאל מען עסן נאך קידוש און איינס וועט מען עסן נאכ'ן אייער מיט צוויבל. אזוי ארום וועלן ביידע צופרידן זיין.

דאס פארפאלק איז צופרידן געווען פון די עצה און ס'איז געווארן שלום צווישן זיי.

האט דער הייליגער קאזניצער מגיד געזאגט מיט התלהבות: אויב האט א קוגל נאך קידוש געקענט צוריק שטעלן שלום בית, וויל איך אז מיינע קינדער און מיינע דורות זאלן אויך עסן קוגל נאך קידוש.

ספרן של צדיקים מערכת הרה"ק המגיד מקוזניץ אות ט"ו